

ЗАСАДИ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ СІМЕЙНОГО МЕДІАТОРА

2026

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	3
ВИЗНАЧЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ.....	4
РОЗДІЛ 1. ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ БПСМ.....	5
РОЗДІЛ 2. КОМПЕТЕНТНОСТІ СІМЕЙНОГО МЕДІАТОРА.....	6
Конфліктологічна компетентність.....	7
Комунікативна компетентність.....	8
Процедурна компетентність.....	10
Рефлексивна компетентність.....	15
Правова компетентність у сфері сімейної медіації.....	17
Психоемоційна компетентність.....	19
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСАД.....	23
3.1. Рекомендації для суб'єктів освітньої діяльності.....	23
3.2. Рекомендації щодо порядку підтвердження компетентностей та видачі сертифіката.....	24
3.3. Етичні орієнтири у рекламі та іншій комунікації щодо навчання.....	25
3.4. Рекомендації для осіб, які бажають пройти навчання у сфері медіації, донорів та інших замовників послуг навчання у сфері сімейної медіації.....	25
3.5. Додаткові рекомендації для суб'єктів освітньої діяльності — закладів вищої освіти, що надають послуги з навчання БПСМ.....	26
КІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	26
I. Способи визнання Зasad та оголошення про їх дотримання.....	26
II. Моніторинг використання та дотримання Зasad	26
III. Подальший перегляд Зasad.....	26
ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	27

ПРЕАМБУЛА

Ці Засади базової підготовки сімейного медіатора (далі — Засади БПСМ або Засади) розроблено з метою визначення базових вимог до спеціалізованої підготовки медіаторів для надання послуг медіації у сімейних конфліктах (спорах), зокрема щодо змісту, організації, реалізації навчання, оцінювання результатів навчання та підтвердження набутих компетентностей.

Засади розроблено на основі та на розвиток Основних засад навчання базовим навичкам медіатора, затверджених Правлінням ГО «Національна асоціація медіаторів України» 02 вересня 2019 року, з урахуванням положень Закону України «Про медіацію», а також положень Рекомендацій № R(98)1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо сімейної медіації, Керівних принципів № 14 для кращого виконання наявних Рекомендацій щодо медіації в сімейних справах і щодо медіації в цивільних справах, ухвалених Європейською комісією з ефективності правосуддя 17 грудня 2007 р., Конвенції ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року, Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей від 25 жовтня 1980 року, Конвенції про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 09 жовтня 1996 року та Конвенції Ради Європи про контакт з дітьми (ETS № 192) від 15 травня 2003 року.

Завданням цих Зasad є визначення принципів, умов і типових вимог до спеціалізованої підготовки сімейних медіаторів, які ґрунтуються на визнаних у Європі та світі підходах і спрямовані на забезпечення належного рівня професійної підготовки сімейного медіатора, розвиток сімейної медіації як окремої спеціалізації, а також зміцнення довіри до якості підготовки та практики у цій сфері. Такий підхід узгоджується з міжнародними рамками, де стандарти навчання і професійної поведінки розглядаються як частина ширшої системи якості, підзвітності та довіри до сімейної медіації.

БПСМ передбачає формування компетентностей, достатніх для початку самостійної практики сімейного медіатора у межах компетентностей, сформованих цією підготовкою. Робота з окремими категоріями сімейних конфліктів може потребувати проходження спеціалізованої підготовки. Така логіка послідовного переходу від базової спеціалізованої підготовки до подальшої спеціалізації відповідає сучасним міжнародним моделям підготовки сімейних медіаторів.

Ці Засади покликані слугувати не лише орієнтиром для підготовки сімейних медіаторів, а й професійною рамкою для формування спільного розуміння змісту та якості спеціалізованої підготовки у сфері сімейної медіації.

Засади можуть бути використані для:

- розроблення навчальних програм;
- підготовки/оголошення проєктів, грантових, конкурсних та комерційних пропозицій, формування замовлення на навчання у сфері медіації;
- формування замовниками запиту щодо послуг сімейної медіації, вимог до навчання (компетентностей) сімейних медіаторів;
- обрання навчальної програми особами, які планують навчатись;
- просування освітніх програм у сфері сімейної медіації;
- визначення якості освітніх послуг з навчання БПСМ;
- розробки і впровадження сертифікаційних та/або акредитаційних процедур;
- розгляду скарг на якість освітніх послуг з навчання БПСМ тощо.

Підтвердження набутих компетентностей є обов'язковою складовою завершення програми навчання БПСМ і передує видачі сертифіката. Порядок такого підтвердження визначається програмою підготовки та процедурами оцінювання, визначеними суб'єктом освітньої діяльності, з урахуванням цих Зasad та Основних засад навчання базовим навичкам медіатора.

Засади оновлено Громадською організацією “Асоціація сімейних медіаторів України” за фінансової підтримки Європейського Союзу, наданої в межах Проєкту “CONSENT”, що імплементується ГС “Українська академія медіації”. Зміст є виключною відповідальністю ГО “Асоціація сімейних медіаторів України” і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу.

ВИЗНАЧЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ

Терміни, використані в цих Засадах, вживаються у значеннях, визначених Законом України «Про медіацію», Основними засадами навчання базовим навичкам медіатора та іншими актами законодавства, що регулюють відповідні правовідносини, якщо інше не впливає зі змісту цих Зasad.

Для потреб цих Зasad використано такі визначення:

Сімейна медіація - це позасудова, добровільна, конфіденційна процедура для врегулювання або запобігання конфліктам (спорам) між членами однієї сім'ї, родини, які пов'язані кровними, шлюбними, дитячо-батьківськими стосунками, і всіма, хто перебуває, чи раніше перебував у родинних зв'язках.

Сімейний конфлікт - спосіб взаємодії членів сім'ї, пов'язаних кровними або шлюбними стосунками, і всіх, хто живе чи жив у родинних зв'язках відповідно до того, як вони визначені в законодавстві, при зіткненні їх протилежних поглядів, позицій, інтересів.

Тренінг – освітній процес, що поєднує методи інтерактивного навчання, направлений на розвиток компетенцій, заснований на включенні учасників освітнього процесу в активну взаємодію шляхом фасилітації процесів пізнання, усвідомлення, рефлексії, створенні умов для саморозкриття учасників та набуття ними досвіду, модифікації (зміни) відношення (ставлення), знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, з тим, щоб досягти ефективного застосування навичок здобутих при навчанні БПСМ.

Тренер – особа, яка здійснює навчання у форматі тренінгу та має підтверджені компетенції як медіатор і тренер та/чи фахівець у сфері освіти дорослих.

Коуч – медіатор-практик, який допомагає тренеру проводити окремі вправи під час освітнього процесу, як от симуляції чи рольові вправи, шляхом надання зворотного зв'язку здобувачам під час виконання цих вправ.

Фахівець у сфері освіти дорослих - особа, яка володіє компетентністю у сфері організації навчання дорослих, складання індивідуальних програм навчання дорослих, методологією супроводу самоосвіти дорослих.

Суб'єкт освітньої діяльності (далі - СОД) - фізична особа - підприємець чи юридична особа, яка організовує та/або забезпечує освітній процес (надання освітніх послуг).

Освітній процес – сукупність послідовних і взаємопов'язаних дій тренера/фахівця у сфері освіти дорослих і здобувачів, спрямованих на розвиток самостійності мислення і формування цінностей та ідентичності медіатора, на забезпечення свідомого і міцного засвоєння системи знань, умінь і навичок, формування вміння використовувати їх у професійній діяльності.

Здобувачі – особи, які уклали договір про отримання освітніх послуг з навчання у сфері медіації або запрошені для такого навчання замовником освітніх послуг.

БПСМ – спеціалізована підготовка, яка забезпечує можливість оволодіння компетенціями сімейного медіатора в обсязі, визначеному в цих БПСМ і достатньому для самостійної практики здобувача як сімейного медіатора та подальшого становлення в цій спеціалізації.

Замовник – організація, установа або фізична особа, яка обирає СОД з метою здійснення навчання у сфері медіації.

Компетенції сімейного медіатора – елементи компетентності, закріплені цими Засадами сукупності знань, розуміння та умінь, необхідні сімейному медіатору для якісної продуктивної діяльності у межах відповідних функцій.

Компетентності сімейного медіатора – динамічне поєднання знань, розуміння, цінностей, навичок, умінь, яке забезпечує особі можливість здійснення професійної діяльності як сімейного медіатора.

Рефлексія – психологічний механізм організації самоаналізу, який здійснюється через внутрішню роботу особистості сімейного медіатора, спрямовану на осмислення себе, своєї поведінки, власних дій і станів, самопізнання власного духовного світу, самоаналіз практичного життєвого досвіду, подій.

Супервізія – інструмент професійної підтримки та професійного розвитку, що передбачає здійснюваний більш досвідченим колегою - супервізором (наставником, куратором, ментором)

комплекс заходів із психоемоційної підтримки та навчально-методичного супроводу, спрямованих на роботу з професійними труднощами, аналіз недоліків та удосконалення організації роботи сімейного медіатора. Супервізія може проводитись як щодо однієї особи, так і щодо групи.

Інтервізія - є міжколегіальним способом навчання в групі спеціалістів, які займають рівні позиції, з метою покращення професійних навичок та ефективності роботи сімейних медіаторів, який передбачає взаємне консультування, обмін досвідом, баченнями.

СКОРОЧЕННЯ:

Засади - засади базової підготовки сімейного медіатора

БПСМ - базова підготовка сімейного медіатора

АСМУ - Громадська організація “Асоціація сімейних медіаторів України”

РОЗДІЛ 1. ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ БПСМ

Послідовність (наступність) у навчанні сімейного медіатора.

Підтвердити компетентності БПСМ може особа, яка пройшла базову підготовку медіатора відповідно до Закону України “Про медіацію”. Відповідно до цього Закону медіаторами також визнаються особи, які до набрання чинності цим Законом пройшли навчання базовим навичкам медіатора (медіації) обсягом не менше 48 годин, що підтверджується відповідними сертифікатами.

Для окремих категорій сімейних конфліктів, зокрема тих, що передбачають безпосередню участь дітей, пов'язані із сімейними формами виховання дітей, домашнім насильством або транскордонними спорами, можуть бути необхідними спеціалізовані компетентності, що набуваються у межах додаткової професійної підготовки.

Безперервність професійного розвитку.

Професійний розвиток сімейного медіатора має послідовний і безперервний характер та передбачає не лише проходження базової спеціалізованої підготовки, а й подальше підвищення професійного рівня, супервізію, інтервізію та інші форми підтримання і розвитку компетентностей відповідно до характеру практики медіатора.

Комплексність навчальної програми.

Навчальна програма має бути адаптована до потреб конкретної навчальної групи та водночас забезпечувати збалансоване, взаємопов'язане і послідовне формування всіх компетентностей, визначених у Розділі 2 цих Зasad. Адаптація програми може впливати на змістові акценти, добір кейсів, методів і форм навчання, але не повинна порушувати комплексного характеру підготовки.

Цілісність навчальної програми.

Навчальна програма має мати цілісну, внутрішньо узгоджену і послідовну логіку, за якої зміст, методи, форми організації навчання та оцінювання результатів навчання взаємопов'язані й спрямовані на формування компетентностей, передбачених цими Засадами.

Навчання через практику.

Процес навчання має поєднувати надання здобувачам теоретичних знань із забезпеченням можливості набувати практичного досвіду через участь у практичних вправах, їх обговорення та отримання зворотного зв'язку. Навчання має передбачати використання активних методів, зокрема рольових ігор, симуляцій, кейс-методу та інших практико-орієнтованих форм роботи, що враховують практику надання послуг медіації. У процесі навчання має забезпечуватися формування системи теоретичних знань, а також умінь їх практичного застосування.

Екологічність освітнього процесу.

Освітній процес має будуватися на узгодженості змісту, методів і форм навчання з принципами та цінностями БПСМ, бути заснованим на повазі до людської гідності, недопущенні приниження, прийнятті різноманіття досвіду, поглядів і професійних позицій.

Організація освітнього процесу має враховувати фізіологічні потреби, пізнавальні можливості, емоційне навантаження та індивідуальний темп навчання здобувачів, створюючи умови для безпечного, підтримувального й ефективного засвоєння матеріалу, зокрема через належний зворотний зв'язок під час формування практичних навичок.

Недискримінація.

Організація, планування та реалізація процесу навчання БПСМ мають бути недискримінаційними, зокрема чутливими до гендерних, культурних та інших аспектів різноманіття. У процесі навчання мають забезпечуватися повага до різності, прийняття різноманіття та увага до нього як до ресурсу для підвищення якості й ефективності навчання.

Неприпустимим є встановлення обмежень або переваг для учасників освітнього процесу — замовників, суб'єктів освітньої діяльності, тренерів, коучів, фахівців у сфері освіти дорослих, здобувачів — за будь-якими ознаками, крім випадків, коли особливості відбору об'єктивно впливають із мети цільової навчальної програми.

Поінформованість про процес та результати навчання.

Здобувач до початку навчання має бути ознайомлений зі структурою навчальної програми та проінформований про перелік і обсяг компетентностей, які передбачено набути за відповідною програмою навчання у сфері сімейної медіації, а також про наявність, обов'язковість і форми проміжного та/або підсумкового оцінювання, критерії оцінювання й умови підтвердження набутих компетентностей.

Розподіл відповідальності.

Якість підготовки сімейного медіатора забезпечується через розподіл відповідальності між учасниками освітнього процесу відповідно до їхньої ролі у навчанні, зокрема між замовником, суб'єктом освітньої діяльності, тренером, коучем, фахівцем у сфері освіти дорослих та здобувачем.

Формування професійної ідентичності.

Навчання має бути спрямоване на формування професійної ідентичності сімейного медіатора, зокрема через опанування етичних засад професії, усвідомлення цінностей і меж професійної ролі, розвиток рефлексії, самоаналізу, професійної відповідальності та готовності до подальшого професійного розвитку.

РОЗДІЛ 2. КОМПЕТЕНТНОСТІ СІМЕЙНОГО МЕДІАТОРА

Формування компетентностей сімейного медіатора є комплексним послідовним процесом, що передбачає поглиблення навичок, здобутих під час базової підготовки медіатора, та набуття спеціалізованих компетентностей медіатора для роботи у сімейних конфліктах (спорах) (далі за текстом Розділу 2 - конфліктах). В таблиці нижче наведено компетентності сімейного медіатора, на формування та поглиблення яких спрямована БПСМ.

Компетенція	Знання	Розуміння	Уміння
Конфліктологічна компетентність			
Ідентифікація сімейного конфлікту	Поняття сім'ї, сімейної системи.	Природи, причин та функцій сімейного конфлікту.	Розпізнавати конфлікт. Допомагати сторонам

	Ознак конфлікту як ресурсу сім'ї, сигналу про необхідність змін.	Впливу сімейної системи на ціннісну та поведінкову систему особистості.	побачити можливості трансформації конфлікту в конструктивну взаємодію. Розпізнавати та брати до уваги вплив сімейної системи на стан учасників та перебіг конфлікту.
Аналіз сімейного конфлікту та можливостей інтервенції	Методів аналізу конфліктів за їх типами, видами, суб'єктивним складом, динамікою, перебігом переживання втрати. Особливостей медіабельності сімейних конфліктів. Етапів розвитку сім'ї. Способів інтервенції в конфлікт. Поняття конфлікту інтересів учасників конфлікту. Вплив вразливого становища учасників на перебіг сімейного конфлікту. Міждисциплінарні механізми реагування у сімейних конфліктах.	Особливостей динаміки сімейного конфлікту, ознак дисбалансу сил сторін. Впливу особливостей етапів розвитку сім'ї на перебіг сімейного конфлікту. Сутності, мети, меж, можливих наслідків різних видів інтервенції в конфлікт. Ознаки готовності сторін до участі в медіації. Різниця між інтересами батьків і потребами дитини. Впливу різної направленості інтересів учасників конфлікту на його перебіг. Важливості аналізу та врахування різноманітних змін у сімейній системі, що впливають на перебіг конфлікту.	Визначати та враховувати рівень ескалації конфлікту, фазу (стадію) горювання. Виявляти та візуалізувати структуру сімейного конфлікту за допомогою складання екограм, картографування конфлікту тощо. Розпізнавати етапи розвитку сім'ї та їхні особливості, а також їхній вплив на перебіг сімейного конфлікту. Визначати мотивацію сторін до участі в медіації та сприяти формуванню запиту на участь в медіації. Визначати можливість інтервенції в конфлікт та обирати її спосіб, дизайн. Розпізнавати та враховувати конфлікт інтересів учасників конфлікту. Виявляти коло осіб - учасників конфлікту, що мають вплив на сторони медіації. Допомагати сторонам бачити загальну картину змін сімейної системи, досліджувати свої інтереси та потреби щодо різних її аспектів.

Комунікативна компетентність

компетенція	знання	розуміння	уміння
Активне слухання	Поняття та елементів, форм активного слухання.	Функцій зворотного зв'язку в комунікації.	Слухати та чути, уточнювати почуте, та надавати зворотний зв'язок у вербальній, невербальній та паравербальній формі. Підтримувати візуальний контакт зі співрозмовником. Працювати з паузою.
Резюмування	Техніки резюмування.	Ролі та функцій резюмування.	Доречно застосовувати резюмування.
Перефразування та переформулювання	Техніки перефразування та переформулювання. Відмінностей між перефразуванням, уточненням та інтерпретацією.	Ролі та функцій перефразування та переформулювання. Необхідності збереження змістової точності та нейтральності під час перефразування.	Усвідомлювати сутність, значення повідомлення співрозмовника, відслідковувати конфліктогени; переформулювати повідомлення з виключенням конфліктогенів, проясненням змісту повідомлення. Виокремлювати в повідомленні сторони зміст, емоційний компонент, інтереси й потреби без додавання власних оцінок чи припущень.
Постановка запитань	Різних видів запитань.	Мети постановки запитань, критеріїв влучних запитань. Ризиків надмірного або недоречного використання запитань, через яке вони можуть сприйматися сторонами як тиск або втрата нейтральності медіатора.	Доречно ставити різні види запитань. Чітко та просто формулювати запитання.

Безоціночність повідомлень	Поняття судження.	Впливу оціночних повідомлень на комунікацію.	Формулювати думку в формі безоціночного повідомлення.
Невербальна комунікація	Поняття та видів невербальної комунікації.	Значення, ролі невербальної комунікації.	Розпізнавати невербальні повідомлення. Контролювати власні невербальні повідомлення, передавати їх з дотриманням принципу нейтральності та утриманням балансу сторін.
Комунікація у письмових повідомленнях та електронному листуванні зі сторонами та учасниками під час підготовки до процедури та медіації	Особливостей письмової комунікації медіатора зі сторонами, учасниками медіації та третіми особами.	Впливу письмових повідомлень, листування і чатів на довіру до медіатора, сприйняття нейтральності та якості підготовки та процесу. Необхідності використання письмової комунікації в межах завдань підготовки й проведення медіації. Ризиків непорозуміння, ескалації, втрати нейтральності, порушення конфіденційності та безпеки у повідомленнях, листуванні й чатах.	Здійснювати професійну, нейтральну, коректну і зрозумілу комунікацію зі сторонами у письмових повідомленнях, електронному листуванні та чатах. Формулювати письмові повідомлення чітко, безоціночно і без ризику подвійного тлумачення. Використовувати письмову комунікацію для організації процесу, інформування сторін та погодження процедурних питань. Розпізнавати випадки, коли письмова комунікація починає підсилювати конфлікт, і своєчасно переводити взаємодію у більш доречний формат.
Міжкультурна комунікація	Поняття культури та культурного розмаїття.	Культурного розмаїття, культурних особливостей та відмінностей.	Спілкуватися з представниками інших культур; толерантно ставитися до культурних відмінностей співрозмовника. Визначати та враховувати як культурні особливості впливають на комунікацію і взаємодію у процедурі.
Комунікація онлайн	Особливості активного слухання	Особливості сприйняття	Організовувати онлайн комунікацію з

	онлайн. Особливості невербальної комунікації онлайн.	інформації в онлайн-форматі. Вплив дистанційного формату на концентрацію уваги вплив технічних умов на сприйняття, емоційний контакт і баланс сторін.	урахуванням базових технічних умов, необхідних для якісної взаємодії. Враховувати вплив технічних умов на рівність участі сторін у комунікації. Виявляти, коли технічні обставини послаблюють ефективність комунікації, емоційний контакт або створюють дисбаланс між сторонами.
Візуалізація	Способів та засобів візуалізації, у тому числі цифрової.	Впливу наочних засобів на сприйняття інформації людиною. Вплив спільного екрану, схем, таблиць, спільного документа на утримання уваги сторін.	Використовувати засоби та доречно обирати способи візуалізації для допомоги сторонам в аналізі ситуації та прийнятті рішень.

Процедурна компетентність

<i>компетенція</i>	<i>знання</i>	<i>розуміння</i>	<i>уміння</i>
Вибір доречних інструментів з різних підходів в сімейній медіації для конкретної ситуації	Про різні підходи в медіації як от: екосистемний, наративний, проблемно - орієнтований, трансформативний, фасилітативний тощо. Суті й переваг інструментів з різних підходів, які можуть бути ефективними в сімейній медіації як от: робота за одним столом, метод екстерналізуючої	Цілей, задач та особливостей застосування кожного підходу.	Доречно обирати підхід відповідно до поставлених цілей і задач та особливостей кейсу.

	бесіди, комунікативний квадрат (Шульца фон Туна) екограма, метод хронології.		
Робота з конфіденційною інформацією	Поняття конфіденційності.	Значення і важливості конфіденційності. Необхідності попереднього узгодження зі сторонами меж конфіденційності під час підготовки до медіації та у процедурі.	Вчасно звертати увагу на конфіденційну інформацію, з'ясовувати рівень її конфіденційності для сторін. Погоджувати зі сторонами меж конфіденційності у процедурі, під час окремих зустрічей та/або човникової медіації, а також щодо третіх осіб. Особливості забезпечення принципу конфіденційності у медіації онлайн.
Підготовка до медіації та ведення процедури	Принципів медіації. Підготовки до медіації. Правил проведення медіації. Стадій та етапів медіації та їх завдань, форматів зустрічей в сімейній медіації, інших складових процедури. Порядку залучення юристів, психологів, перекладача та інших експертів під час підготовки до медіації та процедури. Підстав та порядку припинення медіації, моніторингу виконання домовленостей.	Змісту підготовчих заходів до медіації. Сутності та завдань інформаційно - оціночної зустрічі з медіатором. Важливості дотримання послідовності етапів медіації. Цілей та можливостей різних форматів зустрічей. Вплив формату роботи на безпеку, ефективність процедури і баланс сил сторін. Варіативності результатів медіації, можливості проміжних чи тимчасових домовленостей. Ролей медіатора	Здійснювати перший контакт зі сторонами. Проводити індивідуальні та спільні підготовчі зустрічі, обмін документами та узгодження змісту інших підготовчих заходів зі сторонами. Інформувати про процедуру, роль медіатора, права і обов'язки. Проводити підготовчі заходи з юристами, психологами та іншими експертами. Отримувати поінформовану згоду на участь в медіації. Організовувати та підтримувати безпечний та комфортний простір для конструктивних

		(комедіаторів), сторін, інших учасників медіації. Мети встановлення правил роботи зі сторонами медіації. Ролі та порядку участі у процедурі інших учасників медіації. Взаємодії медіатора з юристами, психологами та іншими експертами під час підготовки до медіації та її проведення.	переговорів, забезпечувати дотримання принципів та правил медіації, послідовності її етапів. Дотримуватись балансу у часі висловлювань та індивідуальних зустрічей сторін. Обирати формат зустрічей відповідно до потреб сторін. Керувати процесом (плином) та темпом переговорів. Працювати з інтересами й потребами сторін медіації. Допомагати сторонам бачити та враховувати інтереси інших осіб, які зазнають впливу або чинять вплив на ситуацію у зв'язку з конфліктом. Підтримувати самостійність сторін у прийнятті рішень. Сприяти прийняттю сторонами рішення на основі достатньої інформації і знань. Допомагати ідентифікувати сторонам потребу у залученні інших учасників, у тому числі експертів та запит до них. Допомагати сторонам у розгляді варіантів рішень та альтернатив обговорюваній угоді (BATNA/MLATNA/WATNA). Сприяти сторонам у дослідженні реалістичності, виконуваності прийнятих рішень.
--	--	---	--

			Управляти процесом з урахуванням участі інших учасників, у тому числі експертів.
Аналіз ефективності ведення процедури	Методів визначення ефективності процедури. Принципів і методів отримання зворотного зв'язку.	Важливості набуття спеціальних навичок щодо роботи із неповнолітніми, літніми людьми, опікою, піклуванням, насильством та іншими особливостями сімейних конфліктів, як от транскордонні сімейні спори, сімейний бізнес тощо. Важливості регулярної саморефлексії та запитування зворотного зв'язку від сторін медіації, колег.	Здійснювати систематичний поетапний аналіз підготовки до медіації та процедури з точки зору ефективності. Визначати межі своєї компетентності та необхідність залучення комедіатора чи інших спеціалістів до роботи з конфліктом. Запитувати та отримувати зворотний зв'язок. У складних випадках скористатись інтервізією чи супервізією.
Робота в комедіації	Принципів, етики взаємодії сімейних медіаторів у комедіації до, під час та після завершення роботи у конкретній справі. Критеріїв обрання комедіатора з дотриманням принципів взаємодоповнюваності. Методів співналаштування та розподілу завдань із комедіатором. Меж своєї компетентності, своїх особистісних особливостей.	Можливості та важливості взаємного підсилення компетентностей комедіаторів. Важливості взаємного налаштування з комедіатором. Важливості розподілу функцій комедіаторів щодо ведення процедури, документообігу, комунікації зі сторонами тощо. Важливості дотримання етичних принципів взаємодії комедіаторів.	Обрати комедіатора відповідно до власних потреб та потреб сторін сімейної медіації. Запитувати, надавати та отримувати зворотний зв'язок у взаємодії комедіаторів під час аналізу ефективності ведення процедури медіації. Співпрацювати в парі. Здійснювати співналаштування та розподіл завдань з комедіатором. Інформувати сторони про комедіацію (її доцільність та організацію).

Оцінювання медіабельності конфлікту (спору)	Поняття та критеріїв медіабельності конфлікту (спору). Факторів ризику, які впливають на медіабельність справи: залежності, домашнє насильство, дисбаланс сил, розлади психіки та психічні захворювання, особливості стану здоров'я та віку тощо	Об'єктивних та суб'єктивних критеріїв медіабельності.	Оцінювати ситуацію на медіабельність під час підготовки до медіації та процедури. Досліджувати спроможність сторін до участі в медіації "тут і зараз". Оцінювати власну спроможність брати участь у конкретній справі перед початком та під час медіації.
Залучення сторін у медіацію та підтримання їх мотивації залишатись у процедурі	Способів залучення сторін та учасників. Факторів, що впливають на прийняття рішень та мотивацію до участі у процедурі медіації. Технік роботи зі спротивом.	Причин виникнення спротиву. Цілей роботи медіатора зі спротивом сторін. Важливості дотримання принципів добровільності та самовизначення сторін.	Обирати та застосовувати доцільні та послідовні способи залучення. Доречно використовувати техніки роботи зі спротивом. Сприяти формуванню, допомогти сторонам розуміти та підтримувати мотивацію до участі у процедурі. Роз'яснити сторонам у доступний для них спосіб суть, принципи та правила, можливості та наслідки медіації, ролі та межі відповідальності учасників процедури. Сприяти виробленню та оцінюванню варіантів вибору. Мотивувати сторони медіації на трансформацію конфлікту в конструктивну взаємодію. Підтримувати сторони медіації в новому досвіді конструктивної взаємодії.

Робота з конфліктом інтересів учасників медіації та третіх осіб	Поняття конфлікту інтересів та його можливих проявів і джерел. Зв'язку конфлікту інтересів з принципом нейтральності та неупередженості медіатора. Варіантів дій медіатора при виявленні конфлікту інтересів.	Впливу конфлікту інтересів медіатора, інших учасників медіації та третіх осіб на ефективність ведення процедури медіації та сталість домовленостей сторін.	Розпізнавати конфлікт інтересів. Дотримуватись принципу нейтральності та неупередженості в частині дій щодо конфлікту інтересів. Зважати на конфлікт інтересів учасників медіації стосовно інтересів сторін.
--	--	---	---

Рефлексивна компетентність

компетенція	знання	розуміння	уміння
Ціннісно-етична	Цінностей та норм професійної етики медіатора, зокрема, кодексу професійної етики медіатора, якого медіатор дотримується у професійній діяльності. Цінностей та філософії сімейної медіації.	Ціннісних та етичних засад (підвалин) медіації Етичної чутливості до ситуацій, у яких у центрі конфлікту перебувають інтереси дитини та інших осіб у вразливому становищі.	Діяти відповідно до цінностей та норм професійної етики медіатора
Рольова	Ролі медіатора в процедурі сімейної медіації. Переліку видів спорів, які потребують додаткового спеціалізованого навчання.	Меж між компетенціями медіатора та іншими професійними компетенціями. Ознак виходу медіатора за межі своєї професійної ролі, зокрема, надання правничої, психологічної консультації тощо/оцінок, порад тощо. Необхідності утримувати фокус сторін на інтересах та потребах дитини та	Триматись в межах ролі медіатора під час процедури медіації. Допомагати сторонам бачити інтереси і потреби дитини та осіб у вразливому становищі, співвідносити їх з власними інтересами та потребами. Визначати межі своєї компетентності та відслідковувати власний ризик виходу з ролі. Пояснювати сторонам межі своєї ролі без втрати

		інших осіб у вразливому становищі.	довіри до процесу.
Оцінка поточної ситуації	Закономірностей комунікації та ознак її ефективності, структури медіації. Об'єктивних критеріїв оцінювання ситуації, домовленостей.	Логіки структурування медіації в цілому та мети кожного її етапу. Наявності чинників, що можуть вплинути на хід медіації, виконання домовленостей сторонами.	Відслідковувати актуальну ситуацію в процедурі медіації, прогнозувати її розвиток, скеровувати перемовини відповідно до етапів медіації. Застосовувати методи перевірки реалістичності сприйняття ситуації учасниками медіації.
Ресурсність та безпека професійної діяльності	Механізмів саморефлексії, зворотного зв'язку, супервізії, інтервізії Ознаки професійного вигорання.	Важливості саморефлексії, зворотного зв'язку, супервізії, інтервізії для професійного розвитку, запобігання професійному вигоранню та професійній деформації. Вплив професійного вигорання на якість процедури медіації.	Запитувати та приймати зворотній зв'язок, застосовувати саморефлексію, брати участь в інтервізії, проходити супервізію, дбати про підвищення кваліфікації. Оцінка власного ресурсу та організація професійної діяльності з його урахуванням.
Самопізнання	Способів і методів самопізнання.	Важливості знання та розуміння власних психоемоційних, комунікативних, психосоціальних та інших особливостей.	Вміння рефлексувати, обирати та застосовувати для самопізнання тестові, проективні та інші методики, звертатись за супервізією або допомогою інших спеціалістів за потреби. Визначати потребу та планувати підвищення професійного рівня. Помічати ознаки втрати нейтральності, професійної дистанції, емоційного залучення або ототожнення себе з однією зі сторін, дитиною чи іншими учасниками медіації.

компетенція	знання	розуміння	уміння
Обізнаність щодо правового регулювання медіації, сімейних правовідносин та прав дитини	Основних нормативних положень щодо процедури медіації, регулювання професійної діяльності медіатора. Державного стандарту соціальної послуги медіації. Основних положень національного законодавства щодо регулювання сімейних правовідносин, прав дитини та видів договорів (угод) у сфері сімейних правовідносин. Основних положень міжнародних стандартів та конвенцій щодо права дитини бути почутою та забезпечення її найкращих інтересів.	Сутності та значення поінформованої згоди на участь в медіації. Можливостей взаємодії медіатора з органами влади, у тому числі судами, відповідальності медіатора, обмежень конфіденційності процедури медіації. Співвідношення між медіацією, судовим провадженням та адміністративними процедурами. Сутності соціальної послуги медіації. Співвідношення між медіацією як процедурою за Законом України «Про медіацію» і медіацією як соціальною послугою в системі соціальних послуг. Відмінності між правовою інформацією та консультуванням. Значення міжнародних і національних стандартів для практики сімейної медіації. Правового значення врахування думки дитини та найкращих інтересів дитини. Розуміння сутності найкращих інтересів дитини.	Знаходити нормативно-правові акти щодо медіації в цілому та щодо сімейної медіації, отримувати з них інформацію. Дотримуватись вимог законодавства під час проведення медіації та її документального оформлення. Розпізнавати правові питання у сімейному конфлікті та інформувати сторін про доцільність отримання правової консультації. Інформувати сторін та учасників медіації про їхні права та обов'язки, наслідки укладення договору про проведення медіації та/або угоди за результатами медіації.

		Розуміння сутності права дитини вільно висловлювати погляди з усіх питань, що її стосуються, а також способів реалізації в процедурі медіації принципу належної уваги до поглядів дитини відповідно до її віку і зрілості та пріоритету найкращих інтересів дитини у рішеннях, що її стосуються.	
Документальний супровід сімейної медіації	Переліку та форм документів, необхідних для роботи у сімейній медіації.	Мети та наповнення документів, правових наслідків недотримання вимог документального супроводу сімейної медіації.	Погоджувати достатні/необхідні форми документування зі сторонами. Здійснювати необхідне документальне супроводження сімейної медіації. Отримувати поінформовану письмову згоду сторін щодо участі дітей в медіації.
Робота з угодами в процедурі медіації	Сутності та положень, форм договору про проведення медіації, медіаційної угоди, угоди за результатами медіації. Видів угод у сфері сімейних та цивільних правовідносин, що потребують нотаріального посвідчення. Статусу проміжних та/або тимчасових домовленостей між сторонами.	Правової сутності угод в медіації. Важливості перевірки правової обізнаності сторін щодо юридичних наслідків укладення договорів/угод. Правових наслідків обрання сторонами певних форм угод.	Оформлювати договір про проведення медіації. З'ясовувати, чи достатньо сторони розуміють правові наслідки домовленостей, досягнутих у медіації, та документів, якими вони оформлюються, а також інформувати сторони про доцільність отримання незалежної правової допомоги у разі потреби. Сприяє сторонам у виборі способу оформлення проміжних, тимчасових та остаточних домовленостей, зокрема із залученням відповідних фахівців за потреби. Оформлює угоду за результатами медіації

			відповідно до домовленостей, досягнутих сторонами, або сприяти її оформленню із залученням відповідних фахівців за потреби.
--	--	--	---

Психоемоційна компетентність

компетенція	знання	розуміння	уміння
Психосоціальні особливості розвитку людини	Теорії розвитку людини та впливу сепарації й інших сімейних змін на членів сім'ї.	Особливостей психосоціального розвитку людини та вікових потреб на кожному етапі розвитку в контексті змін у сім'ї.	Розпізнавати вікові особливості психосоціального розвитку людини та враховувати їхній вплив при підборі методів і інструментів роботи в медіаційному процесі. Враховувати потреби вразливих членів сім'ї (неповнолітніх, підопічних недієздатних чи обмежено дієздатних осіб) під час дослідження ситуації та прийняття рішень під час підготовки медіації та процедури.
Робота з емоціями	Поняття емоцій (емоційних станів) та їх функцій. Способів розпізнавання емоцій інших. Факторів, що впливають на емоційні реакції (стресу, етапів проживання втрати тощо).	Значення емоцій в процесі комунікації та прийнятті рішень. Зв'язку емоцій і потреб. Природи стресу внаслідок придушеної емоції та нереалізованої потреби. Впливу проживання втрати на емоційні реакції на кожній стадії горювання.	Розпізнавати, визнавати, називати, уточнювати емоції, пов'язувати їх з потребами. Допомагати сторонам усвідомлювати їхній емоційний стан та відповідні йому потреби для налагодження конструктивного діалогу, генерування варіантів рішень. Розпізнавати вплив стресу, проживання втрати та подібних чинників на емоційний стан і поведінку учасників сімейного конфлікту.
Робота по збереженню нейтральності та	Поняття нейтральності та	Значення збереження нейтральності та неупередженості для	Використовувати нейтральні висловлювання.

неупередженості в медіації	неупередженості, її проявів.	ефективності процесу медіації. Важливості знання себе та розпізнавання особистих ознак втрати нейтральності, притаманні медіатору. Способів відновлення нейтральності медіатора. Важливості розпізнавання власних обмежень критичного мислення, сприйняття інших точок зору, поглядів, що призводять до втрати нейтральності.	Дбати про нейтральне психоемоційне середовище при візуалізації та підготовці приміщення до медіації. Використовувати знання про свій емоційний стан та навички управління власними емоціями. Використовувати інтерв'язію, супервізію та інші методи відновлення нейтральності та неупередженості медіатора.
Робота пов'язана із створенням та підтримкою довірливої атмосфери	Поняття довіри у комунікації, її вплив на процес медіації та залучення сторін до медіації.	Значення та впливу довіри на залучення сторін до медіації, на весь процес медіації та на прийняття рішень.	Створювати та підтримувати безпечний та довірливий простір на зустрічах. Надавати емоційну підтримку сторонам і комедіаторам без втрати нейтральності.
Підтримка емоційного балансу взаємодії в процедурі медіації	Поняття емоційних ознак ескалації конфлікту.	Значення та впливу емоцій на розвиток конфлікту.	Попереджати ескалацію конфлікту через роботу з емоціями сторін Знижувати інтенсивність емоцій сторін для налагодження конструктивної взаємодії. Виявляти інтереси та потреби сторін за допомогою дослідження їх емоцій та почуттів.
Робота з власним емоційним станом	Поняття емоційних тригерів. Поняття саморегуляції. Регулятивних технік управління емоційним станом.	Власних емоційних тригерів та їхній вплив на власний стан та поведінку.	Управляти власним емоційним станом. Ідентифікувати емоції, що демонструються сторонами, та відділяти їх від власних.

Робота в травма-інформованому підході	Вплив травми на перебіг конфлікту та на психоемоційний стан сторін. Сутності травма-інформованого підходу у роботі зі сторонами. П'ять стадій (алгоритм) первинного контакту травма - інформованого підходу. Теорії роботи горя. Впливу фази горювання на перебіг конфлікту.	Розуміння методів роботи зі сторонами, які зазнали травми. Здатності сторін до співпраці залежно від фази (стадії) горювання. Розуміння професійних меж, ідентифікація потреби у зверненні сторони до іншого фахівця.	Застосування алгоритму травма - інформованого підходу під час медіації.
--	--	--	--

Наскрізні напрямки базової підготовки сімейного медіатора

Наскрізні напрямки базової підготовки охоплюють компетенції, які за своїм змістом є складовими основних груп компетентностей. Їх виокремлено виключно з метою цілісного відображення особливостей сімейної медіації та визначення мінімального змісту базової підготовки. Під час розроблення навчальних програм суб'єкт освітньої діяльності може інтегрувати відповідні знання, розуміння та уміння до основних груп компетентностей без їх окремого виділення.

У межах БПСМ ці напрями опановуються на базовому рівні. Практика медіатора в окремих категоріях сімейних конфліктів (спорів), визначених у Розділі 1 цих Зasad, потребує набуття додаткових спеціалізованих компетентностей у межах подальшого професійного розвитку.

компетенція	знання	розуміння	уміння
Робота з домашнім насильством	Цикл насильства. Скринінг щодо домашнього та гендерно обумовленого насильства. Основних нормативно-правових актів щодо запобігання та протидії домашньому та насильства за ознакою статі. Показників жорстокого поводження з дітьми	Вплив насильства, контролю, страху на перебіг спору та ризиків під час підготовки до медіації і процедури.	Проводити скринінг домашнього та насильства за ознакою статі. Будувати дизайн процесу, враховуючи досвід сторін щодо насильства та можливі ризики. Оцінювання під час підготовки до медіації з батьками та під час медіації на предмет домашнього насильства та будь-яких ознак того, що дитина може опинитися в небезпеці та потребує захисту.

	та домашнього насильства, заходи захисту дітей.		
Робота з інтересами дітей в медіації	Особливостей конфліктів співбатьківства після розставання. Етапів процедури та принципів медіації за участі дітей (далі - МУД). Форматів та способів залучення дітей в медіацію. Прав дитини та інформації, яку слід надавати батькам, щодо бажань дітей бути почутими і щоб їхня думка була врахована, а також права дитини на контакт з батьками. Способів залучення спеціально підготовленого медіатора для зустрічі з дитиною.	Значення та способів залучення дитини у процедуру. Цілей, задач та особливостей застосування кожного зі способів. Порядку проведення зустрічі з дитиною. Реалізація медіатором принципу врахування кращих інтересів дитини у процедурі медіації. Впливу розставання (розлучення) на психосоціальний розвиток дитини та реакції дітей у різному віці та на різних етапах розвитку. Батьківського відчуження та «виправданої відмови від контакту». Важливості спеціальної підготовки для роботи з дитиною.	Розпізнавати конфлікти, в яких дитина є прямо залученою або ж конфлікт стосується її інтересів. Визначати доцільність залучення дитини у процедуру. Інформувати батьків про можливість та способи залучення дитини у процедуру медіації. Допомагати сторонам бачити інтереси і потреби дитини, співвідносити їх з власними інтересами та потребами. Проведення підготовки: пояснення цілей МУД батькам, з урахуванням переваг та протипоказань для оцінки придатності МУД та отримання згоди на участь дитини у медіації. Доречно обирати спосіб залучення дитини у процедуру сімейної медіації, з урахуванням віку та рівню розвитку дитини. Організовувати участь спеціально підготовленого медіатора у роботі з дитиною та внесення до процедури медіації інформації, отриманої за результатами такої роботи, відповідно до принципів медіації та за згодою сторін і дитини. Робота з інформацією за результатами зустрічі з дитиною.

РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСАД

3.1. Рекомендації для суб'єктів освітньої діяльності

Методичне забезпечення навчання БПСМ здійснюється у порядку та обсязі, визначених суб'єктом освітньої діяльності, з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Суб'єкту освітньої діяльності рекомендується затвердити правила проходження навчання та довести їх до відома учасників до початку навчання.

Навчання БПСМ може проводитись однією або кількома особами. Формування навичок сімейного медіатора має здійснювати особа, яка має спеціальну підготовку та практичний досвід як сімейний медіатор і водночас є тренером та/чи фахівцем у сфері освіти дорослих. Для допомоги у формуванні навичок здобувачів під час проведення окремих вправ (як от симуляції чи рольові вправи) може залучатись коуч для надання зворотного зв'язку, якому (яким) для цього достатньо бути сімейним медіатором-практиком. Для висвітлення окремих тем в межах програм навчання у сфері сімейної медіації можуть залучатись фахівці з цих тем.

Рекомендоване навантаження тренерів та комфортні умови навчання учасників тренінгу є такими: оптимальна кількість учасників в групі, що дозволяє урізноманітнити роботу учасників у малих групах та забезпечити якісну рефлексію і групову динаміку - 16, мінімальна кількість учасників - 8, максимальна 24. При цьому якісне супроводження практики учасників під час навчання можливе при співвідношенні не більше 16 осіб на одного тренера, бажано - 1 тренер (коуч) на кожні 8 осіб (дві малі групи).

Рекомендована тривалість повної навчальної програми БПСМ становить 60 астрономічних годин, з яких не менше 75% - практичне навчання. До тривалості навчання входять аудиторні заняття і, визначена програмою, самостійна робота учасників.

Практичне навчання передбачає участь у симуляціях, рефлексію учасників, виконання групових та індивідуальних вправ.

Бажано встановлювати перерви між навчальними модулями, які важливі для забезпечення можливості формування рефлексивних компетенцій та міжмодульної практики здобувачів. Рекомендована тривалість щоденного очного навчання, що забезпечує ефективне засвоєння навчального матеріалу: від 4 до 8 годин. Для щоденного онлайн формату навчання рекомендовано не більше 4 годин.

Якщо здобувач бажає продовжити навчання за іншою програмою або в іншого суб'єкта освітньої діяльності, питання зарахування раніше опанованих компонентів вирішується суб'єктом освітньої діяльності в індивідуальному порядку.

Суб'єкти освітньої діяльності проводять підтвердження компетентностей здобувачів. Наявність, можливість або обов'язковість проміжних чи підсумкових форм контролю, критерії оцінювання повинні бути оголошені одночасно з оголошенням про набір до навчальної групи.

Після проходження БПСМ та підтвердження набутих компетентностей, відповідно до вимог ст. 10 Закону України "Про медіацію" видається відповідний сертифікат, у якому зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, яка проходила підготовку;
- 2) найменування суб'єкта освітньої діяльності, що здійснив підготовку;
- 3) кількість годин навчання, у тому числі практичного навчання;
- 4) назва курсу підготовки;
- 5) дата проведення підготовки;
- 6) номер та дата видачі сертифіката.

До сертифіката, що підтверджує проходження БПСМ, можуть бути включені й інші відомості, визначені суб'єктом освітньої діяльності, що здійснив підготовку.

До сертифіката, що підтверджує проходження БПСМ, додається перелік компонентів програми навчання і набутих компетентностей.

Суб'єкти освітньої діяльності, що здійснюють підготовку медіаторів, ведуть реєстри своїх випускників, в яких зазначаються відомості, передбачені частиною четвертою ст. 10 Закону України "Про медіацію".

3.2. Рекомендації щодо порядку підтвердження компетентностей та видачі сертифіката

Сертифікат про спеціалізовану підготовку може отримати медіатор, який належним чином відвідував курс (рекомендовано не менше 90% занять), виконав домашні завдання та підтвердив набуті компетентності.

Суб'єктам освітньої діяльності для підтвердження компетентностей учасників навчання доцільно враховувати:

- важливість підтвердження компетентностей шляхом їх демонстрації у симуляціях підготовчих заходів та процедури медіації, тривалість такої демонстрації рекомендовано робити не менше ніж 20 хв для кожного учасника;
- для оцінки компетентностей доцільним може бути запрошення тренерів, які не проводили безпосереднє навчання учасників;
- важливість розробки системи критеріїв оцінки компетентностей, відповідно до програми навчання. Такі критерії оцінки мають бути доведені до відома учасників тренінгу на початку проходження курсу.

Особа, яка проходила підготовку, але не підтвердила набуті компетентності, може отримати документ (наприклад, сертифікат участі) про участь у навчанні. Такий сертифікат не є підтвердженням набуття спеціалізованої підготовки.

У випадку, якщо учасник не згідний з оцінкою його компетентностей, він має право оскаржити таку оцінку суб'єкту освітньої діяльності, відповідно до визначених суб'єктом освітньої діяльності правил.

Рекомендовано, щоб відсутність на очних заняттях протягом більше ніж **10%** передбаченого для них навчального часу була підставою для відмови у видачі сертифіката здобувачеві БПСМ, оскільки відсутність на заняттях, особливо під час практичних вправ, суттєво знижує можливості для якісного вивчення навчального матеріалу та здобуття навичок.

За взаємною домовленістю суб'єкт освітньої діяльності та тренер (фахівець у сфері освіти дорослих, коуч) визначають, хто з них забезпечує дотримання принципу послідовності (наступності) у навчанні сімейного медіатора і допуск до навчання БПСМ осіб, які пройшли навчання базовим навичкам медіатора.

При здійсненні навчання БПСМ варто враховувати, що якісна підготовка медіатора є результатом спільних зусиль замовника, суб'єкта освітньої діяльності, тренера(-ів), коуча(-ів), фахівця(-ів) у сфері освіти дорослих), здобувачів БПСМ. При цьому кожному із учасників навчального процесу важливо забезпечити такі аспекти, щодо яких вони мають вирішальний вплив та компетентність:

- *тренер, фахівець у сфері освіти дорослих, коуч* - формування та якість реалізації змісту навчання (навчальної програми), методичне забезпечення навчання, зокрема, відповідно до замовлення, вимог суб'єкта освітньої діяльності та цих Зasad; за достатність своєї компетентності для досягнення мети навчальної програми;
- *здобувач БПСМ* - вибір суб'єкта освітньої діяльності й навчальної програми та власну навчальну активність (відвідування занять, виконання завдань, опрацювання роздаткових матеріалів, літератури, інших ресурсів, участь у спільній рефлексії тощо);
- *суб'єкт освітньої діяльності* - затвердження програми, кадрове забезпечення (наявність відповідного комплексу знань, навичок, досвіду, компетентності тренера/коуча/фахівця у сфері освіти дорослих), організаційне та матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу та підтвердження компетентностей здобувачів БПСМ;
- *замовник освітніх послуг* - чіткість формулювання замовлення, визначення мети та бажаних результатів навчання здобувачів, формування (відбір) навчальної групи.

Ролі замовника, суб'єкта освітньої діяльності, тренера та фахівця у сфері освіти дорослих можуть поєднуватися, якщо це не суперечить вимогам цих Зasad.

Навчальні програми БПСМ рекомендується регулярно переглядати з урахуванням розвитку практики сімейної медіації, міжнародного досвіду та сучасних підходів до освіти дорослих.

3.3. Етичні орієнтири у публічній комунікації щодо навчання

Під час реклами та іншої комунікації щодо навчання БПСМ суб'єктам освітньої діяльності варто дотримуватися таких етичних орієнтирів:

Добросовісність і достовірність.

Надавати правдиву, точну і достатню інформацію про зміст, обсяг, формат, результати навчання, кваліфікацію тренерів, умови участі та документи, що видаються за результатами навчання.

Представлення програми у публічній комунікації має відповідати її реальному змісту, цілям, методам навчання та очікуваним результатам.

Утримуватися від поширення недостовірної, неповної, перебільшеної або такої, що може ввести в оману, інформації про програму навчання, її статус, переваги, наслідки проходження або професійні можливості, які вона нібито гарантує.

Коректність у формуванні очікувань.

Не створювати у здобувачів необґрунтованих очікувань щодо автоматичного набуття професійного статусу, гарантованої практичної готовності до роботи в усіх категоріях сімейних конфліктів (спорів), гарантованої акредитації, працевлаштування чи інших результатів, що не впливають безпосередньо зі змісту програми та чинного регулювання.

Повага до професійного різноманіття.

Виявляти повагу до інших навчальних програм, шкіл, традицій, підходів і моделей медіації.

Поважати професійне різноманіття та утримуватися від дискредитації інших навчальних програм, шкіл, традицій, підходів або моделей медіації, а також від побудови переваг власної програми шляхом їх приниження чи необґрунтованого знецінення.

Якщо у комунікації використовується порівняння з іншими програмами чи підходами, таке порівняння має бути коректним, перевірюваним, професійно обґрунтованим і не вводити в оману.

Відповідальність за публічне позиціонування.

Публічна комунікація щодо навчання БПСМ має здійснюватися відповідно до принципів професійної відповідальності, добросовісності, поваги до колег, здобувачів, партнерів та інших суб'єктів у сфері медіації.

3.4. Рекомендації для осіб, які бажають пройти навчання у сфері медіації, донорів та інших замовників послуг навчання у сфері сімейної медіації.

З метою забезпечення ефективності навчання БПСМ та раціонального використання часу і фінансових ресурсів до початку формування грантової, конкурсної чи комерційної пропозиції, а також до обрання конкретної програми навчання, доцільно визначити кінцеву мету навчання та специфіку подальшого використання знань і навичок, набутих здобувачами під час навчання.

Під час обрання програми навчання з БПСМ доцільно насамперед визначити, чи спрямоване таке навчання на:

- *ознайомлення* з особливостями сімейної медіації та її відмінністю від інших способів вирішення сімейних конфліктів (спорів) з метою подальшої участі в такій процедурі або її рекомендації іншим особам;
- *використання* окремих навичок сімейного медіатора в основній професійній чи громадській діяльності;
- *супровід* сторін у сімейній медіації та набуття навичок участі в процедурі як адвокат, експерт, перекладач, представник або інша особа, яка надає підтримку;
- *здійснення практики* сімейного медіатора та професійний розвиток у цій сфері.

Визначення мети навчання дає можливість обрати програму, яка найбільше відповідає потребам здобувача, а також сприяє раціональному використанню часу і коштів.

Під час обрання навчальної програми доцільно також враховувати форму організації освітнього процесу. Для набуття практичних навичок сімейного медіатора найбільш придатною є форма тренінгу.

3.5. Додаткові рекомендації для суб'єктів освітньої діяльності - закладів вищої освіти, що надають послуги з навчання БПСМ.

На доповнення до рекомендацій, викладених в п.3.1. цих Зasad, вищим закладам освіти під час організації та проведення навчання у сфері сімейної медіації варто враховувати викладене нижче.

Для найбільш ефективного засвоєння і практичного відпрацювання матеріалу доцільно застосовувати тренінговий спосіб навчання. За необхідності проведення занять в форматі лекцій із застосуванням інтерактивних технік, потрібно розбити заняття на 2-3 суміщені пари (не менше 2-ох).

Навчання навичкам сімейного медіатора може відбуватися в межах вибіркових навчальних дисциплін освітніх чи освітньо-наукових програм різних спеціальностей, таких як право, правоохоронна діяльність, міжнародне право, педагогіка, психологія, соціологія, соціальна робота тощо, або в межах окремих сертифікатних навчальних програм чи програм підвищення кваліфікації.

КІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Виконання та дотримання положень цих Зasad є обов'язковим для членів ГО "АСМУ" та суб'єктів освітньої діяльності, членів тих організацій та об'єднань медіаторів, які визнали ці Засади.

Кожен тренер-медіатор та/або фахівець у сфері освіти дорослих може добровільно визнати Засади навчання БПСМ, взявши на себе зобов'язання дотримуватися їх положень та інформувати про це осіб, які виявили бажання пройти навчання БПСМ.

Організації, спілки та інші об'єднання медіаторів можуть вільно визнавати Засади навчання БПСМ або брати їх за основу під час розроблення власних стандартів і програм навчання у сфері медіації за умови обов'язкового посилання на першоджерело та дотримання положень цих Зasad.

I. Способи визнання Зasad та оголошення про їх дотримання

- Суб'єкт освітньої діяльності або інший суб'єкт своїм рішенням (рішенням керівного органу) приймає до виконання Засади та при укладенні договорів про надання освітніх послуг або щодо інших сфер своєї діяльності зазначає у таких договорах про провадження своєї діяльності на основі (з дотриманням) цих Зasad.
- Оголошення про прийняття до виконання Зasad на публічному заході та/або на ресурсах в мережі інтернет з наданням посилання на їх текст на сайті АСМУ.
- Підписання та публічна презентація відповідного Меморандуму між АСМУ та провайдером освітніх послуг щодо проведення навчання відповідно до Зasad.
- Ведення списку суб'єктів, що визнали Засади, на сайті АСМУ.
- Інші публічні дії.

II. Моніторинг використання та дотримання Зasad

Моніторинг використання та дотримання Зasad може здійснюватися АСМУ та суб'єктами, що прийняли рішення про їх визнання та дотримання, для узагальнення практики та визначення потреб у внесенні змін до Зasad.

III. Подальший перегляд Зasad

Засади можуть бути переглянуті та/або змінені, доповнені за рішенням Правління ГО "Асоціація сімейних медіаторів України" для підтримання їхньої актуальності, ефективності, відповідності законодавству, потребам сімейних медіаторів і їх клієнтів, суспільства в цілому.

Про підстави для перегляду, учасників напрацювання оновленого тексту, процес перегляду та оновлений зміст Зasad оголошується на сайті та інших ресурсах АСМУ в мережі Інтернет.

Перегляд Зasad тягне за собою необхідність оновлення (підтвердження) рішень та публічних оголошень, здійснених відповідно до пункту "і" Кінцевих положень.

ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Всі сертифікати або інші документи, що підтверджують навчання у сфері сімейної медіації, видані до затвердження цих Зasad, визнаються такими, що відповідають цим Засадам.

АСОЦІАЦІЯ СІМЕЙНИХ
МЕДІАТОРІВ УКРАЇНИ

